

DIN CULISELE DIPLOMATIEI

3

Cercetători, ingineri, constructori, diplomați - „un singur gând, o singură voință” și pentru punerea în funcțiune a Centralei atomo-electrice de la Cernavodă FOTO: AGERPRES

Ce făceau diplomații români în 1989? Citind Scînteia, îi-i poți închipui în apostolatul „principiilor” lui Ceaușescu. După lectura în foileton a „Orizonturilor roșii”, fidelii Europei Libere aveau alte idei. Căci, după Pacepa, românul era specie aparte a corpului diplomatic: excelent PR (am zice azi) al „operelor” celor doi Ceaușescu; stilist avizat în achiziționarea de blănuri, bijuterii și ceasuri de lux; și, obligatoriu, spion sub acoperire.

În 1989, Gheorghe Tinca era diplomat cu vechime. Intrase în diplomație

în 1966, era licențiat în drept și specializat post-universitar în relații internaționale. În vremea lui Ceaușescu a fost secretar II la Misiunea permanentă a României pe lângă Oficiul ONU din Geneva (1972-1978) și secretar I la Misiunea permanentă a României la ONU din New York (1982-1987). Atât la post, cât și în „centrală” s-a ocupat în principal cu problemele de dezarmare. După 1990 a fost secretar de stat în MAE și apoi ambasador la Praga. Între 1994 și 1997 a fost primul ministru civil al Apărării Naționale.

Centrala atomo-electrică Cernavodă

Exact în urmă cu două decenii, lucra în „centrală” pe funcția de secretar I la direcția pentru America de Nord și America de Sud. Fusesse rechemat la București, în 1987, după încheierea mandatului la termen, cum se spune, dar nu exclude și posibilitatea unor „interferențe”. Spusese cu „glas tare” ceea ce credea în „tăcere”, într-o seară prelungită în ospitalitate pentru Nicu

Ceaușescu, aflat atunci la New York. Nu era mare lucru și parcă zărise, chiar, în ochii mezinului Ceaușescu un fir de simpatie.

De fapt acestuia îi trecuse repede supărarea, dar raportul „paralel” ajunsese deja unde trebuia. Iși aducea aminte că întors la MAE, șeful de cadre i-a spus: „dacă ar trebui să plec la luptă cu dușmanul, pe dumneata tu te-aș mai lua”.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

26 martie (duminică)
Soarele a răsărit la 7:08, a apus la 19:35
Luna a apus la 8:20
Sărbătoare creștină:
Soborul Arhanghelului Gavril; Sfinții Mucenicii Montanus preotul și soția sa, Maxima

S-a întâmplat la 26 martie 1989

● Cu prilejul comemorării centenarului morții lui Mihai Eminescu, „Le Courrier de l'Unesco”, revistă care apărea în 35 de limbi, publica un articol dedicat poetului român, precum și portretul acestuia.

Intitulat „Mihai Eminescu, poet național român”, articolul punea în evidență calitățile deosebite ale creației eminesciene, precum

și afinitățile pe care poetul le-a avut cu proza, dramaturgia și publicistica.

În articol erau prezentate pe larg biografia lui Eminescu, precum și curentele filozofice care l-au influențat în creația sa.

● Într-o declarație făcută la Havana, unde se afla în vizită, secretarul general al Partidului Comunist din Spania, Julio Anguita, s-a pronunțat pentru consolidarea unității de acțiune a tuturor forțelor progresiste din lume în favoarea păcii și democrației - relația agenția Prensa Latina. El a subliniat că se impun noi măsuri în direcția dezarmării și păcii în Europa.

● Ghana și Cuba au semnat un protocol în termenii căruia cooperarea dintre cele două țări se extindea în diverse domenii. Potrivit protocolului, un nou acord comercial urma a fi semnat, la nivel guvernamental, la Havana, în luna aprilie.

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

26 MARTIE

Lectură din „Primăvara neagră”. Lucruri excelente, dar și destule „porcărioare” inutile sau insistențe gratuite. Oricum, e un gen de proză foarte liberă care îi permite unui autor să se desfășoare după cum poartă. Totul e să nu întreci măsura, să nu lungi pașele nesemnificative, și să nu divaghezi în mod excesiv. H. Miller e un cunosător avizat al vieții și e un artist fără complexe și, mai ales, fără prejudecăți.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenin, Ianuarie 1955 - martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 722.

Sunt obosit... Trebuie să mă culc... vin de la Cluj, unde am debutat la 32 de ani (!) în FACS - Festivalul Artei și Creației Studențești - sub stindardul Politehnicii. Nu știu

care-i rezultatul... Astăzi e gala... Dar am văzut la Cluj atâtea femei frumoase...

Adrian Fetecău,
Jurnal nepublicat

Fratele Alexandru a plecat la Iași pe la 4:30. Mergem la biserică, unde se mai duc colaci și colive, are loc o slujbă mică de pomenire. Noi, câmpinenii, plecăm. La autobuz, întâlnire cu dl. Mircea Lupașcu, prof. de matematică aici, cu care întretinem discuții ample până la Galați. Mai sunt două ore până la tren. E o vreme frumoasă, insorită. Oricum, e primăvară. La telefoane, harababură mare, nu reușesc să găscem ce caut. Cartea de telefoane e din 1981 și de atunci s-au schimbat numerele telefoanelor pe care le am în carnet. Mă las păgubaș. Nu e nici Vicol acasă. La o coadă de 30 de minute, obținem trei câmăciori subțiri „oltenști”. E o mare performanță, că și la Galați e sărăcie crâncenă.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Gătaia, pe calea modernizării

Vremea frumoasă din țară a îmbiat la acțiuni de înfrumusețare a orașelor și satelor țării. În „luna pădurii”, „oamenii muncii” erau îndemnați să planteze arbori, atât în preajma blocurilor, dar și în incinta fabricilor și uzinelor. Alții, nesocotind legea, fără a se sinchisi de „zestrea de verdeață”, tăiau copacii din fața casei.

Conducerea comunei Gătaia (jud. Timiș), de pe malul râului Bărzava, s-a pregătit de modernizare și sistematizare. După o analiză „autocritică”, Comitetul comunal a făcut bilanțul activității pe anul 1988. Conform calculelor, cele trei unități economice din localitate (IAEM, Electro-

tim și IJPIPS), se remarcaseră în domeniul mecanicii fine și a opticii, a industriei electrotehnice și a textilelor. Și pentru că cifrele trebuiau să vorbească de la sine, consiliul local se lăuda cu creșterea de peste 5 la sută la producția marfă industrială, 9 la sută la producția netă și peste 8,4 la sută la prestările de servicii.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVA RADIODIFUZIUNII ROMÂNE

Tractorul cu biogaz al României comuniste

În fiecare sâmbătă, cu puțin timp înainte ca oamenii muncii să-și încheie activitățile și să pornească pe la casele lor, postul național de radio difuza pe programul 2 la ora 12:00 emisiunea „Drumuri de inimă și (sic!) țară”. Cei care nu reușeau să o urmărească și să ia la cunoștință îndemnul moralizator erau invitați să asculte aceeași emisiune, în reluare, la ora 18:00, de această dată pe programul 3. Oricum, în acea perioadă oferta de divertisment era destul de limitată, dacă nu punem la socoteală emisiunile posturilor de televiziune din țările vecine.

Așadar, după mărețele realizări ale tinerilor muncitori români gata să dea în folosință Magistrala III a metroului într-un timp-record, urmau ceea ce se putea numi tablourile pline de avânt proletar, întălnite în câteva localități din diferite zone ale țării. Pentru început, în această serie, ne oprim la orașul Câmpulung Muscel, de al cărui nume se leagă prima reședință voievodală din Țara Românească. De Câmpulung e legată și Fabrica de automobile ARO, una dintre mărcile românești de prestigiu, a cărei faimă a fost curmată, brusc, la câțiva ani după Revoluția din 1989. Scriitorul Mircea Șerbănescu este cel care „ia pulsul” acestui oraș. Evident, limbajul folosit de autor se integrează perfect în peisajul discursului cu tentă socialistă, profund

patriotic. „Păstrător al sacrelor tradiții românești de peste ani și ani, Câmpulung Muscel asimilează cu naturalețe modernitatea construcțiilor geometrice din beton cu ferestre îndreptate spre lumină, cât mai multă lumină, și cu niște balcoane ca niște surșuri ale formei contemporane. Venind de departe, din trecut, localitatea de azi este considerată oraș de reședință a renumitei embleme de mașini ARO, în variante de mare căutare, cunoscute și apreciate în peste 50 de țări ale lumii...”

Interesant rămâne apelul către lumină, trimițând la „Goethe, „lumină, cât mai multă lumină!”, în acest spațiu dominat de riguroasele și ternele construcții geometrice din beton. Să fie doar o exprimare poetică sau în spatele acestei formulări se ascunde un tălc? Cert este că Mircea Șerbănescu insistă, cum altfel, pe marile performanțe economice ale orașului. Sute de apartamente ridicate special pentru tinerii care au venit aici, „să contribuie activ” la dezvoltarea industrială a țării. De altfel, autorii emisiunii remarcă zelos că producția economică a înregistrat la Câmpulung Muscel un progres fantastic, aceasta fiind în 1989 de 32 de ori mai mare decât cea din 1950.

(Continuare în pag. a III-a)

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

„Hass”, emigrant în Italia

Andrei Voiculescu de la Radio Europa Liberă nu se interesa doar de preferințele muzicale ale românilor. În scrisoarea trimisă de „Hass” lui Andrei descoperim că realizatorul radio a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a-l ajuta pe ascultătorul său în vremea când fugise din România și se afla într-un lagăr de refugiați din Istanbul. La începutul lui '89 „Hass” se afla în Italia, de unde și-a transmis preferințele muzicale, dar și pe cele ale rudelor și cunoștințelor aflate încă în țară.

Dragă Andrei,
A trecut aproximativ un an de când nu ți-am mai scris; sper că rândurile mele să te găsească sănătos și bine dispus, energic și inspirat în activitatea de la Free Europe, atât de apreciată de tinerii iubitori de muzică și libertate din România. Sunt convins de acest fapt,

fratele meu mă „bombardează” sistematic cu cereri adresate indirect ție și mă asigură că emisiunile tale sunt la fel de populare, ascultate și comentate ca până în '87 când eu am părăsit țara. Știu că îți place ca scrisorile primite de la ascultători să fie consistente, cuprinzătoare; mă străduiesc să compun câteva rânduri care sper să nu te plictisească. Țin să îți mulțumesc pentru adresele pe care le-ai obținut pentru mine pe vremea când eram în Lagărul din Istanbul. De șase luni am schimbat mediul, am lăsat inospitalierul Orient și speram că perioada de „galeră pensivă” să nu depășească 4 luni. Se pare însă că voi prinde și cel de-al patrulea anotimp aici, în mica localitate sau stațiune scăldată de malurile M. Tireniene, atât de atrăgătoare și excesiv de primitoare pentru norocoșii sau nefericiții care așteaptă o viză de emigrare. În catego-

ria norocoșilor intră cei cca 6.000 de evrei-ruși care au beneficiat de bunăvoința dlui Reagan, păcălit de șiretenia unui Gorbaciov care impusese două rate dintr-un singur foc: scapă de un număr care tinde către 30.600 de persoane care provin dintr-un mediu „insalubru”.

În același timp aruncă praf în ochii naivilor care cred că sentimentele umane încep să interfeze cu perversitatea comunismului sovietic, responsabil pentru atâtea „nenorociri” printre care și situația din România. Paradoxal, deși serviciile de imigrare americane se plâng de prea multe cereri, deși fondurile aprobate de Congresul SUA sunt insuficiente, deși aceste persoane au părăsit Rusia având vize de intrare în Israel, deși aceste persoane au intrat ilegal în Italia, deși...

(Continuare în pag. a III-a)

RESTITUIRI

ANCHETA LUI SILVIU BRUCAN

Document dactilografiat cu litere mari (mașină IBM), destinat șefului DSS, adjunctilor acestuia și Cabinetului 1, cu interștații pentru nume proprii scrise de mână (reprodus integral) sublinierile îi aparțin gen. Iulian Vlad, șeful DSS.

Strict secret
Exemplar nr. 1

Notă
1. Din ancheta efectuată asupra lui Brucan Silviu în ziua de 24 martie a.c. au rezultat următoarele:

a) Sub influența și tirilor difuzate de unele posturi de radio străine, Brucan Silviu a adoptat în timpul anchetei o atitudine refractară, eschivându-se să facă declarații cu privire la problemele importante asupra cărora a fost chestionat. Astfel, a

refuzat să dea explicații referitoare la persoanele prin care a fost anunțat că Apostol Gheorghe dorește să-l întâlnească. De asemenea, a evitat să dea detalii despre conținutul concret al primelor discuții purtate care i-au determinat să se asocieze și să pună la cale acțiunea dușmănoasă. Recunoaște că Apostol Gheorghe i-a relatat încă din acea fază despre faptul că a acordat un interviu lui Buhoiu Aristide, însă pretinde că nu i-a dat nici un detaliu despre convenția avută referitoare la momentul difuzării acestuia. Susține, de asemenea, că

Apostol Gheorghe nu i-ar fi relatat nimic cu privire la un eventual sprijin extern în acțiunea pe care ei au convenit să o pună la cale.

b) Referitor la includerea lui Răceanu Grigore pe lista celor șase aderenți la scrisoarea, Brucan Silviu se situează pe o poziție de respingere a ideii că acest lucru a fost făcut la sugestia sa, comentând și declarând în scris că o astfel de recunoaștere ar însemna implicarea acțiunii lor

de cazul de trădare a lui Răceanu Mircea, evidentând interesul americanilor de a-l salva.

c) A dat o declarație în care recunoaște că Desliu Dan este un poet nemulțumit și revoltat care a fost nevoit să treacă de la un statut cu totul special de poet al partidului, apreciat și alintat, la critici aspre și neiertătoare ce puneau sub semnul întrebării întreaga lui operă literară. L-a caracterizat ca pe un om care cotește de revoltă, fapt simțit de el ori de câte ori a fost vizitat la domiciliu.

I s-a mai luat o declarație referitoare la Comșa Radu, șef director la CSP, în prezent pensionar, una dintre legăturile lui apropiate, despre care susține că constituie pentru el o sursă bogată de informații asupra mersului reformelor din URSS, precum și un interlocutor cu care abordează, deseori în contradictoriu, o serie de aspecte privind politica economică a statului nostru.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Poveste din altă viață

În 1989 aveam doar 10 ani. Eram în afara conștiinței răului. Eram înăuntrul unei lumi care începea și se sfârșea cu jocul. Memoria mea afectivă este plină de lumina acelor ani. Anii dinaintea căderii regimului. Ani când mama mea suferea fără ca eu să știu, când milioane de mame sufereau, fără ca lumea mea de vis să fie atinsă de această suferință.

Nu am memoria vreunei vârste, căci memoria mea cuprinde lumina.

Vara, toamna, iarna, primăvara nu aveau începuturi, sfârșituri și limite. Nu există timp. Existau aventurile trăite în fața blocului cu ceilalți copii, cazematele iarna, cele două tabere care se băteau cu bulgări de zăpadă, eliminând, fără să știe, ura tăcută, acumulată de o familie asupra alteia. Erau anii pe care astăzi îi rememorez

ca pe visele în care simți că zbori în spatele unui cal alb, cu zâne bune care te prind de obraji și îți spun ființei celei mai iubite - „Vai, dar ce fetiță inteligentă aveți, doamnă! Și știe atât de multe limbi străine...”. imi amintesc fața surpînă a mamei, când câte o bătrână mă privea cu gingașie rostind această frază. Inventam o viață fantastică pe care o povesteam tuturor băbuțelor cu care stăteam la cozi la carne și la ouă, până mă schimba mama, pe la 16:30. Le vorbeam în limbi de pe alte planete - engleză, coreeană, chineză și „honolulueză”. Le cumpăram astfel simpatia, dar imi cumpăram și câteva locuri înaintea lor, ajutând-o pe ființa care ocupa cele mai multe și importante locuri în existența mea să nu stea la o coadă așa de lungă.

(Continuare în pag. a II-a)

CADOURI PENTRU FAMILIA CEAUȘESCU

SCULPTURĂ „MAGICĂ” DIN BRAZILIA

În colecția externă a cadourilor adunate de-a lungul timpului de familia Ceaușescu descoperim și un dar spectaculos din Brazilia. Printre portrete, farfurii, vase colorate și alte atenții simbolice regăsim și o operă de artă care face cel puțin notă discordantă cu celelalte obiecte din colecție expuse acum la Muzeul Național de Istorie a României din București. O frumoasă sculptură înfățișând o femeie, totem care poartă amprenta civilizațiilor precolombiene, poate părea cel puțin stranie într-o colecție de cadouri dintre care foarte puține sunt cu adevărat reprezentative pentru țara în numele căreia au fost dăruite. Oferită în cadrul unei vizite oficiale a diplomaților brazilieni sau poate dăruită chiar de unul dintre omologii brazilieni ai lui Nicolae

FOTO: Muzeul Național de Istorie a României din București

Ceaușescu, statueta a ocupat, probabil, vreun colț mai puțin vizibil printre alte daruri. Spunem un ungher mai obscur dată fiind binecunoscuta pudibonderie a Tovarășului care nu părea să agreeze astel de... forme. Pe de altă parte, statuetele totem sunt renumite ca fiind aducătoare de noroc, așa că, mai golaș sau nu, femeia din lemn maroniu închis putea să vegheze asupra fericii cuplului prezidențial. Sau a sănătății, bunăstării, sau asupra ce tot ce mai poate veghea o femeie. În rest, despre relația României cu Brazilia în timpul „Epocii de Aur” se poate spune că era una destul de fructuoasă, cele două țări semnând o serie de contracte și acorduri economice.

Adela Cristina TEODORESCU
Diana ROTARU

ÎNCĂLCĂRI ALE DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA

Acuzele care i se aduceau lui Ceaușescu în străinătate erau în principal legate de nerespectarea drepturilor omului în România. Într-un raport al secției de cercetare al Radio Europa Liberă, politologul Anneli Ute Gabanyi semnalează interdicțiile și restricțiile privind emigrarea, contactele românilor cu străinii, drepturile minorităților, dreptul la libera circulație a informației.

Emigrarea

Până de curând au fost ridicate o serie de obstacole birocratice menite a opri valul crescând al cererilor de emigrare, făcute nu doar de cetățenii de origine germană ori evreiască, ci și de un număr tot mai mare de nativi români. Cei care au depus cereri de emigrare se confruntau cu hărțuiri și cu posibila pierdere a locului de muncă, a apartamentului, a asigurării de sănătate și a altor „daruri” din partea guvernului lor. Fetele logodite cu cetățenii străini pot emigra doar cu aprobarea părinților, mulți dintre aceștia fiind presați de regim pentru a nu-și da acordul.

Un decret care cere fiecărui potențial emigrant să plătească o taxă în valută forte, rambursând taxului costul educației, ar restrânge drastic, în cazul aplicării sale, dreptul de a emigra, mai ales pentru că românii nu li se permite să dețină valută. Datorită presiunilor din SUA și RFG, decretul nu a intrat deocamdată în vigoare, dar el se află încă pe ordinea de zi. Totuși, se practică frecvent mituirea în valută forte, plătită unor intermediari mai mult sau mai puțin oficiali care permit facilitarea emigrării.

Contacte umane

Unul dintre efectele dogmatizării vieții culturale din România l-a constituit restrângerea contactelor dintre românii și străinii care vizitează România. Din 1971, străinii care nu sunt rude apropiate ale românilor nu mai au dreptul să locuiască la cetățenii români, fiind nevoiți să stea la hotel. Justificarea acestei constrângeri constă, chipurile, în apărarea securității naționale. Contactele românilor cu ziarisții străini sunt restrânse în același mod. Practic, orice român care discută cu un străin este obligat să se prezinte la serviciile de Securitate în 24 de ore, regulă care îi face pe mulți cetățenii să evite total contactul cu străinii.

Călătoriile în țările occidentale sunt limitate din moment ce cheltuielile de călătorie trebuie plătite în valută. Mai nou, s-a stabilit o limită de trei minute pentru apelurile telefonice pentru străinătate, dincolo de care prețurile devin prohibitive.

Libertatea informației, culturii, educației

Dând vina pe criza valutară din România, regimul a eliminat practic abonamentele la periodicele occidentale, drepturile de autor pentru cărțile străine și dreptul de a pune în scenă piese din Vest. Cum Elena Ceaușescu este cea care supraveghează politica educațională, mulți cercetători și studenți români au fost împiedicați să beneficieze de bursele occidentale obținute.

În timpul epocii Ceaușescu, a fost limitată pas cu pas libertatea de a

căuta și de a difuza informații, de vreme ce regimul și-a consolidat monopolul asupra informării și indoctrinării. Încă din 1969, deținerea de fotocopiatoare neînregistrate la autorități în timp de trei zile de la achiziționare era considerată încălcare a legii. În 1983, posesia fotocopiatoarelor era interzisă pe deplin, iar mașinile de scris trebuiau acum înregistrate la miliție. Potrivit unui paragraf din Legea presei românești, publicată în 1974, „libertatea presei nu poate fi folosită în scopuri potrivnice orânduirii socialiste”, clauză care a fost folosită practic împotriva oponenților regimului.

În ultimul deceniu, o pretinsă penurie de hârtie (care nu a împiedicat totuși publicarea scrierilor familiei Ceaușescu în tiraje uriașe și într-un număr tot mai mare de limbi străine) a fost folosită drept pretext pentru restrângerea numărului de pagini și a dimensiunilor periodicele, a numărului de cărți scoase de edituri și a numărului de debuturi literare ale poezilor. Scriitorilor nu li se permite să publice mai mult de o carte pe an – cu unele excepții notabile. Statul a încetat să mai cumpere operele artiștilor importanți plasându-și în schimb fondurile culturale în organizarea evenimentelor de masă care glorifică națiunea, precum festivalul „Cântarea României”. Un accent similar pus pe uniformizarea maselor este evident în politica educațională a țării. Reforma educațională din 1978, bazată pe triada ce unește educația, cercetarea și pregătirea practică în producție, a condus la restricții severe în privința științelor umane, a limbilor străine și a celor clasice, precum și a artei în școlile românești, în favoarea științelor exacte și a cursurilor tehnice.

Drepturile minorităților

Deși nu s-a adoptat nici o legislație care să restrângă privilegiile și drepturile minorităților naționale, și mai precis cele ale minorității maghiare, aceste grupuri par a fi totuși indirect amenințate prin anumite măsuri. Exemplul cel mai convingător l-a constituit probabil dezmembrarea Regiunii Autonome maghiare în contextul reorganizării teritoriale generale a țării, finalizate în 1968. Prin această măsură, au fost abolite orice drepturi colective speciale de care beneficia minoritatea maghiară. Multe alte legi și regulamente restrictive, precum legea patrimoniului cultural, reforma educațională care stipulează faptul că este necesar un număr minim de elevi pentru a înființa și menține clasele minoritare, reducerea totală a numărului de studenți și restricțiile referitoare la numărul de cărți ce urmau a fi publicate, precum și al celor care veneau în contact cu vizitatorii străini – au fost resimțite extrem de dur de minoritățile naționale. Regulamentul anunțat în 1971, care interzicea scrierea numelor orașelor transilvane în limbile maghiară ori germană, a fost privit de minoritățile naționale ca o provocare. În ultima vreme, emisiunile pentru minorități au fost întrerupte, deoarece televiziunea română s-a limitat la două ore de transmisie, consecință a programului național de austeritate în vederea economisirii energiei.

Romanian Situation Report/10, Radio Free Europe Research, 26 iunie 1985 (Anneli Ute Gabanyi, Culum lui Ceaușescu, Polirom, Iași, 2003, pp.262-264)

ARTICOLUL ZILEI

Noutate la Băile Felix

Nu de multă vreme, vestita stațiune Băile Felix s-a îmbogățit cu încă un complex edilitar, pus în slujba sănătății oamenilor muncii.

E vorba de Spitalul de recuperare unde funcționează secția de clinică exteroară a Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală a Ministerului Sănătății și bază de învățământ post-universitar a catedrei de specialitate a Institutului de medicină și farmacie din București.

Spitalul de recuperare, unicat în felul său, în țară, servește pentru internarea bolnavilor în câmpul muncii cu incapacitate temporară de muncă semnificativă cu potențial recuperator manifest din domeniul bolilor afectând aparatul locomotor de cauză reumatică, ortopedică, traumatică și neurologică periferică. Ei sunt selecționați de către medicii specialiști de la nivelul policlinicilor și al spitalelor din județul Bihor și județele limitrofe precum și cazuri-problemă din alte județe. Șeful secției clinice a Spitalului de recuperare din Băile Felix, medicul primar dr. Gavril Robos mi-a împărtășit credința că acest spital nou și modern în toate privințele se constituie și într-o unitate de învățământ medical prin orga-

izarea de cursuri de specializare pentru medicii din domeniul balneoterapie, dar și pentru cadre medii și pentru profesorii de cultură fizică medicală, gimnastică de grup ori kinetoterapeiți și unitate de cercetare asiduă pentru studierea factorilor naturali de cură din zona Bihorului (Băile Felix, Băile Tinca, Băile Marghita, stațiunea Stăna de Vale etc.), și de efectuare a unor studii clinico-metodologice în domeniul recuperării cu factori specifici stațiunii, servind și pentru îndrumarea policlinicilor și serviciilor medicale de profil balneo-terapeutic recuperator ori profilactic din județele limitrofe beneficiind de generoasa apă termală, precum Arad, Satu Mare și Sălaș.

În cadrul Spitalului de recuperare funcționează o secție clinică cu 155 paturi (aproape toate camerele au numai două paturi), beneficiind de cele mai minunate condiții de tratament și educație sanitară a bolnavilor, bazată, în principal, pe eliminarea autome-dicației – scumpe și dăunătoare – și cultul terapiei prin mișcare sub diferite forme în vederea recuperării grabnice și a potențialului maxim al oamenilor muncii aflați aici în tratament.

Pașcu BALACI
Flacăra, nr. 12/1989

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Pentru 1989, s-au luat, încă de la începutul anului, noi angajamente pentru „creșterea productivității muncii”. Sursa indicațiilor prețioase era „magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu”, rostită la Plenara CC al PCR din noiembrie 1988. Câteva obiective erau vizate: autonomie energetică pe plan local, folosirea resurselor proprii și a surselor de energie neconvențională. Pe hârtie, investițiile urmau să și ele să crească cu cel puțin 4-5%. Modernizarea mijloacelor transilvane în limbile maghiară ori germană, a fost privit de minoritățile naționale ca o provocare. În ultima vreme, emisiunile pentru minorități au fost întrerupte, deoarece televiziunea română s-a limitat la două ore de transmisie, consecință a programului național de austeritate în vederea economisirii energiei.

Romanian Situation Report/10, Radio Free Europe Research, 26 iunie 1985 (Anneli Ute Gabanyi, Culum lui Ceaușescu, Polirom, Iași, 2003, pp.262-264)

participă la muncă de mai mulți ani, a declarat ziarului local și Alexandru Costin, inginerul-șef al CAP Cumpăna. Am organizat echipe, am mers la fiecare acasă, am discutat cu ei, cei mai mulți promis că vin, dar ei sunt absenți la orice acțiune. Și, culmea, cei mai mulți dețin și loturi în Țolșoștin. Adunarea generală a hotărât ca în acest an să nu mai dăm loturi la care care nu au participat la muncă, așa cum de fapt se stipulează în art. 4 din Statutul CAP, dar au trecut aproape trei luni și noi n-am intrat în posesia niciunui din aceste terenuri. În final s-a găsit o soluție de compromis, 100 de muncitori fiind aduși din țară în locul țărânilor chiuilangii.

„Luna pădurii” vs copaci tăiați

În luna martie, sub titlul de „Luna pădurii” s-au organizat în toată țara acțiuni de împădurire. Toți „oamenii muncii”, dar și copiii și tinerii, erau îndemnați să sadească arbori și să participe la dezbateri cu tematică ecologică. Unii gospodari însă, chiar și în „Luna pădurii”, atentau la „să-șea” de verdeț a localităților. Zs-ă întâmplat la Năvodari, unde Marin Gheorghe Bratu, președintele cooperativei din localitate, ziarului Dobrogea nouă, o bună parte dintre ei munciau, în orele după program sau în concediul de odihnă, în cooperativă. O bună parte dintre aceștia refuză să participe la muncă, chiar în campaniile agricole, când avem mare nevoie de ei. Nici măcar țărâni de la CAP nu-și mai făceau meseria. „Există în comună și cooperatori care nu

de nereparat, nota redactorul ce anchetase cazul. Fapte care trebuie să constituie pentru colectivitate în care contraveniții își desfășoară activitatea productivă motiv de manifestare a opoziției, a unei atitudini de incriminare a acestora. În scopul stabilirii acțiunilor de distrugere conștientă a tot ceea ce se întreprinde și se investește pentru ca municipiul nostru să fie mereu mai frumos, mai curat, mai civilizată!”

Propaganda vizuală la sate

La început de primăvară, „oamenii muncii” erau mobilizați la înfrumusețarea localităților. La sate, consiliile locale se preocupau și de propaganda vizuală. Gazetele stradale și ale unităților și instituțiilor, panourile trebuiau să aibă o „ținută ireproșabilă”, fiind „car-tea de vizită” a comitetelor comunale. Pe teren, realitățile erau însă diferite. În comuna Săcălăș (jud. Timiș), panourile datau din 1988. În comuna vecină, Cărpiniș, gazeta Consiliului popular era inestetică. În satul Iecea Mică, mai grav, relatau ziarisții din Drapelul roșu, inițiatorii raidului prin județ. „Nimeni nu are a se mândri cu nimic, nimeni nu își propune să releve, la vedere, nici un fel de obiectiv al colectivităților de aici: nici un panou, nici o gazetă, doar un afișier stingher al cinematografului, așezat, golaș, lângă o ușă de intrare în sala de spectacol care acuză aceeași indiferență, aceeași absență a spiritului gospodăresc.” Florin MIHAI

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Poveste din altă viață

(Urmare din pag. 1)

Știam că trăiesc în comunism, știam că tovarășul Nicolae Ceaușescu e președintele republicii, știam de tovarășa Elena. Măcar pentru că luam toate premiile de inteligență și cultură generală la grădiniță. Motiv pentru care m-au selectat ca să mă puple Tovarășul. Știam că sunt niște persoane importante, de vreme ce ni se povestea atât de mult despre ele. Și le priveam cu îngăduință, încercând să le fac un loc lângă ființa cea mai iubită din viața mea. Mai știam și imnul, pentru că sora mea, mai mare cu doi ani și jumătate, mă puneă, seară de seară, să stau dreptă, în poziție de salut, în fața televizorului, când se cânta „Treii culori cunosc pe lume”. Mai știam ceva din istoria poporului român, și că românii erau mai tari ca turcii, pentru că mereu în rol de turc luam bătaie de la român, adică de la sora mea. Care, cu această ocazie, îmi explica cine e șeful în casă. Primeam, de

asemenea, distincții date de sora mea pentru excelența la olimpiada de gimnastică, desfășurată în sufrageria casei părintești. Era vremea în care, plictisită de fadele păpuși, inventasem un joc știut doar de mine și împărtășit partenerii mele de joacă: „Jocul de-a hărțile”. Decupasem toate personajele din cărțile de citire, dar mai ales de matematică, pentru a construi familia. Eram Dumnezeu, dar nu așa cum îl văzusem pictat pe tavanul cel mai de sus al bisericii unde m-a dus mama. Mă speriaseră domnul respectiv. Îmi plăcuse doar senzația de zbor pe care mi-o lăsasera hainele lui viu colorate și vapo-roase. Mai târziu, Dumnezeu devenise securist. Controlul vieții mele era dat de acest personaj prezent peste tot, cum mi-a zis tata. Și care mă turna la el. Lucru pe care l-am putut dovedi ulterior, când am fost certată pentru o boacăni. Pe care, clar, tata o știa de la acest domn, Dumnezeu, despre care se vorbea cu o oarecare reți-

nerie. Viața, destinul și moartea hărților-perso-naje din jocul meu depindeau de mine. Inventasem ceva neinventat. Dialogurile prindeau contur, părinții-hărții se duceau la serviciu și la cozi, iar copiii-hărții la școală și la joacă. Se întâmplau și povești de dragoste. Ioana de hăr-tie era îndrăgostită de Andrei de hărție și nu știa cum să îi spună. Așa cum văzusem în „Declarație de dragoste”, la televizor. Scenariile mele nu ieșeau niciodată în afara reali-tății.

Picioarele mele mici și pline de seva cimitirului Ghencea, mirosul tare al generalului plin de epo-leți și tămăie, galben la față, întins pe satinul alb al sicriului, câteva bocete, soarele care mă bătea pe partea dreaptă a feței, fanfara care cânta... în rest, așteptarea mea, ne-răbdătoare să înceapă ri-tualul aruncării cu bă-nuții mortului. Cât de mult jinduiam după mo-mentul acesta! Era cheia mea spre fericire. Descoperisem că înmormân-

tările apărătorilor re-publicii erau surse nese-cate către elixirul numit înghețată. Începusem să mă descurc, în lipsa restu-lui de la păine, pe care sora mea îl apăra de mine cu propria viață. Fericirea continuă în care trăiam era întreruptă din când în când de de-ranțul de a frecvența școa-la unde învățtoarea mă pedepsea pentru că tata nu avea o meserie care să-i procure ei beneficii. Sau pentru că tata nu coti-za cu bani la fondul de ca-douri. Și pentru asta, eram aruncată în ultima bancă, o paria a tuturor spiridușilor. Stăteam, ca un con-damnat demn, cum văzu-sem în cărțile de povești, alături de țiganca din clasă. Alăturarea de acea „sub-ființă”, pusă în ulti-ma bancă, însemna con-damnarea veșnică la dis-prețul celei mai prețioase persoane din acei ani: învățtoarea, această zei-ță capricioasă, care, cu un singur gest, te arunca în cel mai ascuns ungher al scării sociale!

Copilăria mea nu purta povara dramelor lumii în care trăiam. Ca și când lumea se înțelese să nu mă deranjeze. Eram supremul zeu al universului meu. Univers care nu cunoștea pericolul. În universul meu, tre-ceam strada în fugă să văd dacă mă calcă mașinile, mă lăsam cumpărată de țigani cu o singură cioco-lată, falsificam bani cu ajutorul bancnotelor din cartea de matematică, doar că să iau gumă de mestecat. În lumea asta, mergeam fluierând cu mâinile în buzunar, traversând granița râului și binelui. Era o lume unde fericirea s-a scris cu ma-juscule. Vârsta mea de aur s-a întrerupt o dată cu Revo-luția. În ziua în care ființa cea mai iubită din viața mea fugea printre cadavre și gloanțe ca eu să mai pot trăi iluzia că lumea mea nu se sfârșise. Abia atunci am început să înțeleg că ceva m-a smuls de pe pla-neta mea și m-a aruncat pe cea a adulților. Mihaela SUCIU

În „Luna pădurii”, organizată în martie 1989, toți „oamenii muncii” erau îndemnați să planteze arbori
FOTO: Alexe Mihai/AGERPRES

RESTITUIRI

ANCHETA LUI SILVIU BRUCAN

(Urmare din pag. 1)

Anchora lui Brucan Silviu continuă. 2. În dimineața zilei de 24 martie a.c., până în momentul plecării de la domiciliu, Brucan Silviu, în discuțiile pe care le avea cu soția sa despre anchetă, își exprima părerea că declarațiile pe care le-a scris nu au nici o valoare juridică, ci numai una istorică, prin ele urmărindu-se să se stabilească cât și ce a făcut fiecare. 3. În cursul aceluiași zile, la domiciliul lui Brucan Silviu a venit Galan Emil, care l-a relatat lui Sidorovici Alexandra că ar fi dispus să îl informeze pe corespondentul ziarului Izvestia la București despre persecuțiile la care sunt supuși fizici și ginerele lui Brucan Silviu. Tot el a informat-o pe

soția lui Brucan că în oraș circulă tot felul de zvonuri potrivit cărora și asupra familiei Mănescu s-au luat măsuri similare, în sensul că o fiică a acestuia, din prima căsătorie, cu care el nu avea aproape deloc legături, a fost mutată din București într-o altă localitate. De asemenea, i-a relatat că a fost sunat de Deșliu Dan, priel în care acesta l-a informat despre faptul că este anchetat într-un regim oarecum similar cu al lui Brucan, anchetatorii urmărind să obțină de la el recunoașterea faptului că ar fi făcut trafic cu cafea. 4. În ziua de 24 martie a.c., Nicole Mircea s-a deplasat cu trenul la Călărași. Ajungând în localitate, s-a prezentat la Secția județeană de

proiectări, unde a comunicat că a fost transferat în interesul serviciului la această unitate împotriva voinței lui. Fiind întrebat dacă se va stabili în Călărași, Nicolae Mircea a afirmat că înțelege că trebuie să lucreze în această localitate, dar nu se va stabili acolo, deoarece are de întreținut trei persoane în vârstă de 80 de ani. A afirmat că se va prezenta la noul loc de muncă în ziua de 27 martie a.c. Nr. D-3/00184.815
Din 25 martie 1989
Document din volumul:
Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspionaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008, p. 517-519

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

În cinci ore, trecând prin peripeții odioase (cum ar fi întâlnirea cu profesoarele de chimie hăituite, la Olimpiadă, de ieri de dimineață, ajungem la domiciliu. Mi-a lipsit Radioul. S-a întors N.C. Munteanu. Parcă e mai răgușit și mai puțin vibrant. E și supărăre mare. Mircea Dinescu l-a scris lui D.R. Popescu, așa ca să se știe, altminteri nu are nimic de câștigat de la omul puterii. Poetul arată că e sechestrat, dat afară din serviciu, are soție, doi copii, dar nu se plânge etc... Ironie amară: Dan Deșliu face greva foamei de la 17 martie în semn de protest că a fost „călcat” la domiciliu pentru a i se confiscă ceea ce nu are, cafeaua în vederea traficului. „Metoda” e fumată. A ajuns greșos de caraghioasă...

C. Trandafir, Jurnal în curs de publicare la Editura Libra

Gicu Teșosu la mine. Istorisiri despre București și ultimele evenimente. N-a primit scrisoarea mea, unde spuneam că nu pot scrie la „Amfiteatru” și de ce. Îi explic, regretând totuși motivul invocat. Darel nu pare descumpănit. Îmi explică de ce Buduca n-a mai venit să-mi ia interviul promis și-a dat seama că în condițiile actuale orice text mai dificil nu are șanse să treacă. Crede (împreună cu alții) că stoparea numelor lui Eliade, Cioran, Noica, dar și ale lui Pleșu, Liiceanu ar veni de la Moșca, care ar fi fost „montat” de Zigu. Nu cred o iotă. Cel mult l-a oprit s-o facă. Știam mai de multe că Moșu e furibund ori de câte ori aude numele lui Eliade și al celorlalți. Ce va fi zicând acum despre Mircea Inescu? L-a dezavuat, firește. – La amiază, vizita lui Andrei, fiul lui Niki. L-a trimis taică-său pentru lista „Restituirilor” care-i lipsesc; vroia să verifice, pentru „Istoria...” lui unele date. Fiul, foarte simpatic și foarte timid (măcar în aparență). Îmi aduce un buchet mare de flori: „pentru Doamna”, zice. Îi explic că Doamna mea e prea departe ca să îl lea, dar sunt bucuros să le pun într-un vas, pentru mine.

Zambile mov, care umplu îndată casa cu un puternic parfum.
Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 432-433.

Cuvintele poetului mă pun pe picioare în fiecare dimineață, e de ajuns o structură din poemul „Euforie” ca să știu despre starea filosofică a zilei și să nu aștept altă aventură decât cea care conține în ea plecare și sosire în același timp, ca și cum ne-am găsi mereu la trezire pe marginea celor două zone unde totul e sudat în tot. „Ca și cum ar fi ultima noapte înaintea unei lungi, lungi călătorii. Ai biletele în buzunar și în sfârșit totul este împachetat. Dar mai stai puțin simțind apropierea țârilor îndepărtate, cum totul e în tot, fiind în același timp început și sfârșit, simțind cum aici și acum există în același timp, plecare și sosire, simțind cum moartea și viața sunt puternice ca vinul în cinea!”

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez III (1984-1989), Iași, Polirom, 2002, p. 235.

DIN ARHIVA RADIODIFUZIUNII ROMÂNE

Tractorul cu biogaz al României comuniste

(Urmare din pag. 1)

Nu doar economia este pe măsura „prezentului glorios”, ci și trecutul care „vibrează-n fiecare inimă”. „Reverberează puternic și faptele eroice ale trecutului, luptele de clasă, impresionantul monument de la Mateiaș. Trecutul în care el mai valoros înfloreste plenar în acest timp al înflorii orașului în ansamblul tuturor înfloririlor actuale ale României, printr-o masivă dezvoltare în plan industrial, economic, cultural, social. Trecând firesc de la poezia tradițiilor la dimensiunile epice ale prezentului, Câmpulung Muscel devine din orașul patriarhal ce a fost odă o citadelă dinamic legată de uriașele pulsuri românești contemporane în toate domeniile de activitate”.

Un alt oraș, nimerit în grila de programe a radioului, e Petroșani – ai cărui locuitori aveau la început ca ocupație păstoritul și care s-a transformat în ultimii 40 de ani ai epocii luminoase „în cadrul universitar al mineritului, rămânând axul spiritual al Văii Jiului, cu veritabilele sale ctitorii ale epocii Ceaușescu”. Pentru bravii mineri care coborau în străfundurile pământului în căutarea cărbunelui ce va încălzi sau nu casele din întreaga țară, statul construisese 18.000 de apartamente, zidite nu doar după un plan urbanistic, ci „cu ochii spre nou, spre modernitate”.

În aceeași emisiune „Drumuri de inimă și țară”, după două orașe importante, puncte de reper pentru diferite sectoare ale economiei, atenția realizatorilor se îndreaptă spre o comună din județul Dâmbovița. Așa cum v-ați închipuit deja, aceasta nu a fost aleasă la întâmplare, localitatea Poiana reprezentând un model pentru celelalte sate și comune de pe plaiurile românești. Nu numai că este „multiplă câștigătoare a întrecerii socialiste”, ci „a demonstrat o masivă dezvoltare pe toate planurile”, locuitorii fiind dintre cei mai destoinici. Cine altcineva putea cunoaște mai bine destinul comunei dacă nu Marin Florea, unul dintre cei

Oficial, în perioada comunistă, mașinile ARO erau la mare căutare, fiind cunoscute în peste 50 de țări ale lumii FOTO: AGERPRES

mai tineri primari din Dâmbovița? „În localitatea noastră s-au petrecut multe lucruri plăcute. Îmi amintesc cu nostalgie de Poiana, unde nu exista asfalt (element pregnant al civilizației – n.r.), școala mică cu patru clase la care se adunau pe un drum anevoios, noroios și desfundat. Acum, acest drum s-a asfaltat pe o distanță de șapte kilometri, centrul comunei, trotuarele, șanțurile au fost drenate. Avem un dispensar cu două niveluri și o economie de 300.000 de lei la construcție, datorită locuitorilor. De asemenea, dispunem de complex alimentar, magazin și centrală telefonică”.

Că dovadă a implicării personale a tânărului primar, prețuit, de altfel, de toată suflarea comunei, s-a trecut la eficientizarea consumului de energie, apelându-se la soluții alternative. „În

spiritul indicațiilor secretarului general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, ne gândim să asigurăm o independență energetică a localității noastre, având la dispoziție posibilități materiale și intelectuale: instalația de vânt și sifosieră biogazului. Există cetățeni cu inițiativă care au început să se intereseze și să ceară instalarea unor astfel de sisteme. Conform indicațiilor de partid, maximum până în 1995, comuna trebuie să devină independentă energetic”. Visuri frumoase, am putea spune...

Elena Răducu, secretarul organizației de UTC din comuna Poiana, pune la cale discuții despre viață și muncă, la care participă cu mult interes toți tinerii: „Mi-a rămas permanent în minte, ca o sarcină de bază pentru perioada care urmează, îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu: «Trebuie să educăm tinerii, copiii în spiritul cinstei, omeniei, al respectului pentru societatea socialistă, al dragostei pentru locul natal. A sădi astfel de convingeri în sufletul unor tineri înseamnă să fii tu în primul rând un bun educator»”. Așa au putut fi mobilizați 600 de tineri, care au participat la activități edilitar-gospodărești, de infrumusețare a așezării. „Ne-am propus ca oricare călător care trece pe la noi să fie atras de frumusețea naturală a comunei. De aceea, ne-am gândit să sădăm mai multe flori, mai mulți pomi fructiferi, arbuști”. În afară de aceste frumuseți, vizitatorii puteau admira, la Poiana, cu gurile căscate, elementele progresului: 34 de tractoare și 18 combine de înaltă productivitate. Toate „puse în slujba țării”.

Simona CHIRIAC

CĂRȚI DE BUCATE

EDUCAȚIA TINERELOR GOSPODINE

Arta organizării muncii casnice, grija de a păstra în ordine încăperile locuinței, de a mobila cu pricepere și bun-gust și, nu în ultimul rând, arta gătitului constituiau în 1989 coordonatele educației unei tinere care dorea să-și întemeieze o familie. „Cartea tinerelor gospodine” încerca să adune sfaturi despre cum trebuia organizată locuința, despre alimentația rațională, științifică, comportarea viețuitoare în toate circumstanțele vieții, sfaturi cosmetice, de masaj, de acordarea primului ajutor.

Am selectat câteva sfaturi legate de bucătărie, valabile în mare parte și astăzi. Iată de pildă ce recomandă autorii Smaranda Șburian și Valeriu Manta referitor la mobilarea bucătăriei: „Friza de dulapuri așezată direct pe podeasă, care să înglobeze și chiuveta, sau suspendarea pe perete la înălțimea potrivită sunt arhitecturale într-o bucătărie. Dacă dimensiunile permit, mobilierul bucătăriei poate fi completat cu cel pentru servitul mesei. Un dispozitiv special sau chiar masa va servi și la călcatul rufelor. În cel mai îndepărtat colț față de sursa de căldură și de fereastră va fi așezat frigiderul. Zona de preparare propriu-zisă a mâncărurilor se concretizează în existența unui aragaz cu gaze, electric sau mixt, bineînțeles cu cuptor”. Nu lipsesc nici sfaturile legate de igiena în bucătărie: „Orice gospodină care ține la curățenie nu-și permite ca în cuptorul aragazului să facă un depozit de tigăi cu resturi de grăsimi, de crăcite ale căror spălare se amână motivat. Cuptorul trebuie păstrat curat cu aceeași grijă cu care sunt întreținute placa suport a focului, capacul sau exteriorul aragazului. În ce privește planul de spălat în bucătărie, ideale sunt chiuvetele cu două cuve: una pentru spălat vesela, a doua pentru limpezit. La robinetul chiuvetei se pune un mic duș cu furtun flexibil, care va asigura o bună limpezire a vaselor spălate și nu va permite apei să sară în stropi pe toată chiuveta. Pe chiuvetă nu se așază obiecte prea grele ori foarte voluminoase, care pot afecta stabilitatea acesteia sau o pot murdări cu substanțe care, odată impregnate în email, sunt greu de îndepărtat”.

Cartea cuprinde și un capitol numit „Mici secrete ale marilor gospodine”. Iată câteva sfaturi: castronul în care se pregătește crema pentru prăjituri se udă, înainte de orice operație, cu o lingură de apă îndulcită. Pe măsură ce se coc, foile de plăcintă se pudrează ușor cu puțin zahăr, pentru ca atunci când sunt luate pentru umplut să nu se lipească între ele. Frișca pusă în cafeaua pregătită trebuie lăsată câteva minute. Ritmul de răcire a cafelei va fi mai lent, dar cafeaua va avea un gust deosebit de plăcut. Când grăsimile din tîgăie se aprinde și astăzi. Iată de pildă ce recomandă autorii Smaranda Șburian și Valeriu Manta referitor la mobilarea bucătăriei: „Friza de dulapuri așezată direct pe podeasă, care să înglobeze și chiuveta, sau suspendarea pe perete la înălțimea potrivită sunt arhitecturale într-o bucătărie. Dacă dimensiunile permit, mobilierul bucătăriei poate fi completat cu cel pentru servitul mesei. Un dispozitiv special sau chiar masa va servi și la călcatul rufelor. În cel mai îndepărtat colț față de sursa de căldură și de fereastră va fi așezat frigiderul. Zona de preparare propriu-zisă a mâncărurilor se concretizează în existența unui aragaz cu gaze, electric sau mixt, bineînțeles cu cuptor”. Nu lipsesc nici sfaturile legate de igiena în bucătărie: „Orice gospodină care ține la curățenie nu-și permite ca în cuptorul aragazului să facă un depozit de tigăi cu resturi de grăsimi, de crăcite ale căror spălare se amână motivat. Cuptorul trebuie păstrat curat cu aceeași grijă cu care sunt întreținute placa suport a focului, capacul sau exteriorul aragazului. În ce privește planul de spălat în bucătărie, ideale sunt chiuvetele cu două cuve: una pentru spălat vesela, a doua pentru limpezit. La robinetul chiuvetei se pune un mic duș cu furtun flexibil, care va asigura o bună limpezire a vaselor spălate și nu va permite apei să sară în stropi pe toată chiuveta. Pe chiuvetă nu se așază obiecte prea grele ori foarte voluminoase, care pot afecta stabilitatea acesteia sau o pot murdări cu substanțe care, odată impregnate în email, sunt greu de îndepărtat”.

Există câteva sfaturi și pentru mâncărurile de regim: brânza de vaci degresată are un gust mai puțin ispititor. În consecință este ocolită. Există câteva modalități de a o face mai agreabilă: se frământă cu chimion și ceapă verde tăiată foarte mărunt. Sau se amestecă bine cu zeamă de roșii proaspete (iară cu suc de roșii ori cu pastă de bulion diluată), punând, după gust, ceapă tăiată mărunt sau usturoi. Se mai poate combina cu mărar tăiat mărunt și puțin ulei.

În capitolul „Cum se servesc preparatele” aflăm sfaturi despre prezentarea sandvișurilor, tartinelor, brânzeturilor, peștelui, fripturilor, salatei, pastelor făinoase, sosurilor, fructelor etc. Despre greșurii aflăm că se taie în două jumătăți fără a se coji fructul propriu-zis. Cu o linguriță se consumă miezul, pudrat sau nu cu zahăr, coaja rămânând ca un veritabil pahar.

Cartea prezintă și câteva rețete. Una dintre ele este cea de turnedo, care se pregătește în zece minute. Pentru patru persoane este nevoie de patru felii de mușchi alb, două linguri de unt netopit, pătrunjel verde, sare și piper. Se bat felile de mușchi și se frig pe un grătar bine încins (câte trei-patru minute pe fiecare parte). În acest timp se amestecă bine untul cu pătrunjelul și se adaugă sare și piper după gust. Se așază bucățile de carne pe un plătou cald. Pe fiecare se pune o lingură de unt. Se poate servi cu garnitură de cartofi fierți în aburi sau copti în cuptor.

Prin numeroasele sale sfaturi legate de gospodărie, lucrarea „Cartea tinerelor gospodine” își propunea să nu lipsească din nici o familie tânără.

Carmen DRĂGAN
Maria BELU-BURTEA

Știri economice

• În pădurea aferentă comunei Socond (jud. Satu-Mare) a izbucnit un incendiu, în urma căruia au ars 17 hectare de masă lemnoasă, aparținând speciilor gorun, paltin și pin. Focul a fost stins prin intervenția rapidă a localnicilor, fără a fi nevoie de echipaje ale pompierilor.

• La depozitul de furaje al Cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor Dorna Candrenilor (jud. Suceava) a izbucnit un incendiu în urma căruia au fost distruse aproximativ 5 tone de fân. Focul a izbucnit din cauza unui scurtcircuit la o linie de înaltă tensiune, fiind stins după două ore de un echipaj al pompierilor militari.

Alertă la frontieră

• Autoritățile de frontieră au raportat arestarea a 27 de persoane – 14 la granița cu Ungaria, iar 13 în apropierea limitei teritoriale cu Iugoslavia. Dintre acestea, șapte se constituiseră în „grup organizat”, încercând să treacă ilegal în Ungaria în zona localității Urziceni-Pădure (jud. Satu-Mare). În localitatea Foeni (jud. Timiș), autoritățile de frontieră au raportat tentativa de trecere în Iugoslavia a unui tânăr de 19 ani îmbrăcat în milițian. Acesta strășeruse uniforma de la cumnatul său, angajat al Penitenciarului din Timișoara.

• Grănicerilor români le-au fost predați 12 „fugari”, cinci de la colegii maghiari și șapte de la cei iugoslavi. Aceștia aveau vârste cuprinse între 18 și 35 ani, trecând clandestin în țările vecine în cursul lunii martie 1989. Aveau domiciliul în județele Timiș (opt) și Sibiu (patru).

Cetățeni străini la Miștie

• Anatoli-Serghievici Ivanov, recepționar utilizează la Reprezentanța comercială a URSS din București, s-a arăsturnat cu mașina de serviciu în râul Prahova, în zona localității Azuga. Accidentul s-a produs din cauza vitezei excesive la volan, pe fondul consumului de băuturi alcoolice. Cetățeanul sovietic a dobândit leziuni ușoare, însă mașina a devenit bună pentru... fier vechi.

Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 24, Ilorion ȚIU

Din culisele diplomației

(Urmare din pag. 1)

Între clișeu Scînteii și cel al Europei Libere, îi spun dlui Tinca, nu-mi pot imagina ce făcea. „În ce privește suspiciunea, precizează interlocutorul, am avut norocul ca la cărma ministerului să se afle Ioan Totu, un om cu capul pe umeri, care m-a lăsat să-mi văd de treabă. El m-a trimis la Direcția pentru Americi, unde m-am îngrijit de relațiile țării cu Canada. Cu canadienii desfășuram cel mai mare proiect pe care îl avea România atunci. Este vorba de Centrala atomo-electrică de la Cernavodă. Ca și în alte acțiuni de colaborare cu alte state, și aici lucrurile mergeau greu. Politic, Canada nu putea admite netaxată politica internă aberantă a cuplului Ceaușescu, dar în același timp era interesată în continuarea proiectului de la Cernavodă, care însemna mult pentru menținerea competitivității sistemului canadian de centrale atomo-electrice CANDU. Apăreau destul de multe probleme, unele foarte complexe. În mare parte rezultat din ambițiile și zgârcenia lui Ceaușescu. Voia să plătim tot mai puțin decât cereau canadienii și cerea ca o parte din preț să o achităm în produse fabricate la noi. Și mai dorea ca unele dintre echipamentele centrale să fie produse de industria românească. Deci IMGB-ul trebuia să producă la standardele tehnice și de securitate cerute de canadieni. De fapt, ambiția lui Ceaușescu era să transforme industria din România, prin IMGB, în furnizor de echipament atât pentru celelalte unități de la Cernavodă, pentru centrala următoare de la Făgăraș și probabil alta în Moldova, cât și pentru programele nucleare ale altor state”.

Ascult cu uimire: Diplomație și... IMGB?! Diplomatul Gheorghe Tinca precizează că uzina bugetească a și produs elemente ale echipamentului proiectat. „Nu văd o antinomie între chestiunile de ordin economic și diplomație. Mai mult, cred că diplomații ar trebui să acorde azi, mai mult ca în trecut, o atenție sporită problemelor economice și colaborării bilaterale din acest domeniu, spune dl Tinca. Ceaușescu pune o presiune imensă, atât de imensă încât devenea contraproductivă, asupra celor care lucrau în țară, dar și în exterior. Dar ambițiile lui Ceaușescu, stupide cum erau, au dat rezultate. Dorința lui de a plăti partenerilor canadieni în produse românești nu avea la bază lipsa banilor, ci ambiția de a forța producătorii români să facă lucruri de calitate. Bani erau, căci l-am auzit o dată pe unul dintre oamenii lui Ceaușescu spunându-le canadienilor că, dacă vor fi nemulțumiți de calitatea produselor românești sau dacă acestea nu se vând pe piețele internaționale, își vor putea recupera banii dintr-un cont aflat în Elveția. Chestiunea era destul de serioasă, căci s-a ajuns și la crearea unei societăți canadiene pentru valorificarea produselor românești pe piață”.

Era în rosturile unui diplomat să se ocupe de tranzații cu vin românesc și de echivalări în reactoare nucleare? „Diplomatul nu știe să facă tranzații, explică interlocutorul. Aceasta era meseria altora, a celor din agențiile economice. De aspecte tehnice se ocupau alții. Diplomatul făcea ceea ce făceau și eu. Mă ocupam de telegramele de la și către Ottawa în legătură cu desfășurarea construcției centralei. În cazul când apăreau probleme ori se ajungea la o criză și era nevoie de un demers politic, puteam avea sugestii sau le analizam pe cele ale ambasadorului nostru la Ottawa. Transmiteam instrucțiuni ambasaderei noastre sau propuneam demersuri pe lângă Ambasada Canadiană la

București. Era apoi informarea فورurilor superioare și asigurarea sprijinului necesar demersurilor lor. Aveau loc multe vizite care trebuiau și ele organizate, inclusiv asigurarea translației. Căci cu cât urcai pe scara nomenclaturii, cunoașterea unei limbi străine era mai rară. Nu era ușor să traduci o conversație sau negocierile în care sunt folosiți mulți termeni tehnici, de strictă specialitate. Oricum nu era atât de dificil cum era traducerea pentru Ceaușescu”.

Tălmăciri pentru Ceaușescu

De ce era dificil să-i traduci lui Ceaușescu? „Eu nu l-am tradus, dar știu cât de greu era de la colegii mei care o făceau curent. El învățase anumite cuvinte, în diferite limbi, folosite de cei care îl vizitau cum ar fi independentă, suveranitate, pace, acord și altele. Dacă ele erau folosite de interlocutor și nu le auzea în traducerea ta, te admonesta cu severitate și nu te mai chema altă dată. Lui Ceaușescu trebuia să-i traduci cuvânt cu cuvânt, zăbăște Gheorghe Tinca. Cu alții era altfel? „Sigur, spune diplomatul. Cu ei puteai întoarce fraza pentru a fi mai ușor înțeleasă. Uneori ocoleai pasaje, care ar fi dus chiar la animozități. Eram unii „șefi”, care nu știau nici ce trebuia declarat în română și atunci tălmăciul spunea interlocutorului varianta corectă. Tălmăciul trebuia să știe deci nu numai limba, dar și problema la zi aflată în discuție. Asta nu se întâmpla firesc cu Ceaușescu, el își învăța bine lecția. Oricât ar părea de curios, Ceaușescu citea mai greu, dar înțelegea repede”.

Din poziția de diplomat, care se ocupa în cadrul relațiilor bilaterale româno-canadiene de urmărirea construcției centralei atomo-electrice de la Cernavodă, Gheorghe Tinca rememorează alte surprinzătoare întâmplări și reflecții. „Ați văzut construcțiile acelea înalte din beton în formă de silozuri, de la centrală? întrebă el. Ei, ca în trecut, o atenție sporită problemelor economice și colaborării bilaterale din acest domeniu, spune dl Tinca. Ceaușescu pune o presiune imensă, atât de imensă încât devenea contraproductivă, asupra celor care lucrau în țară, dar și în exterior. Dar ambițiile lui Ceaușescu, stupide cum erau, au dat rezultate. Dorința lui de a plăti partenerilor canadieni în produse românești nu avea la bază lipsa banilor, ci ambiția de a forța producătorii români să facă lucruri de calitate. Bani erau, căci l-am auzit o dată pe unul dintre oamenii lui Ceaușescu spunându-le canadienilor că, dacă vor fi nemulțumiți de calitatea produselor românești sau dacă acestea nu se vând pe piețele internaționale, își vor putea recupera banii dintr-un cont aflat în Elveția. Chestiunea era destul de serioasă, căci s-a ajuns și la crearea unei societăți canadiene pentru valorificarea produselor românești pe piață”.

Era în rosturile unui diplomat să se ocupe de tranzații cu vin românesc și de echivalări în reactoare nucleare? „Diplomatul nu știe să facă tranzații, explică interlocutorul. Aceasta era meseria altora, a celor din agențiile economice. De aspecte tehnice se ocupau alții. Diplomatul făcea ceea ce făceau și eu. Mă ocupam de telegramele de la și către Ottawa în legătură cu desfășurarea construcției centralei. În cazul când apăreau probleme ori se ajungea la o criză și era nevoie de un demers politic, puteam avea sugestii sau le analizam pe cele ale ambasadorului nostru la Ottawa. Transmiteam instrucțiuni ambasaderei noastre sau propuneam demersuri pe lângă Ambasada Canadiană la

București. Era apoi informarea فورurilor superioare și asigurarea sprijinului necesar demersurilor lor. Aveau loc multe vizite care trebuiau și ele organizate, inclusiv asigurarea translației. Căci cu cât urcai pe scara nomenclaturii, cunoașterea unei limbi străine era mai rară. Nu era ușor să traduci o conversație sau negocierile în care sunt folosiți mulți termeni tehnici, de strictă specialitate. Oricum nu era atât de dificil cum era traducerea pentru Ceaușescu”.

tru primirea și documentarea diplomatului. „Asta m-a dat gata, nu-l credeam în stare să acorde atât atenție unui neica nimeni în raport cu el.” La Cernavodă a avut prilejul să vadă centrala în toate fazele construcției sale. A pipăit celebrii pereți șlefuiți de două ori, a intrat în spațiul unde urma să fie montat reactorul – înima centralei, să constate imensitatea turbinei fabricate în Italia și părți ale echipamentelor produse la IMGB. „Ca orice neofit, spune Tinca, am pus mâna pe un fel de bară care mi se părea foarte bine finisată, pentru a mă convinge de prețierea specialiștilor români. Nici nu am apucat să o ating bine că o voce poruncitoare mă avertizează: Nu atingeți, dom le, piesa că sudoarea degetului dvs. intră în reacție cu materialul și o compromite. Cum la Cernavodă nu a avut loc nici un accident, am conștiința curată.”

Spionaj și proteste

La începutul lui 1989, printre altele, a avut loc și arestarea lui Mircea Răceanu. El era director adjunct și răspundea în principal de relațiile cu America de Nord. Întrebându-l dacă s-a cunoscut, imi spune că au fost chiar colegi de birou. Răceanu avea o cotă extraordinară, el era diplomatul care rezolva totul în spațiul Americii de Nord. Aproape că americanii nu-i refuzau nimic, toți șefii aveau nevoie de el și lui tare-i plăcea asta, își aminteste dl Tinca. Originea socială îi era, de asemenea, excepțională: mama și tatăl adoptiv – foști ilegaliști, iar tatăl natural – erau căzuți pe altarul cauzei muncitore.

„Când l-am văzut ultima dată ieșind pe ușă, nu știam că va fi arestat, m-a surprins pentru că avea o privire care spunea, parcă, «radio», rememorează dl Tinca. A lipsit câteva zile și mi s-a spus că merge la doctor cu socrul sau mai apoi că soția ar fi avut ceva, mă rog, motive comune. Într-o dimineață, venind cu mașina spre minister aude la radio știrea că diplomatul, colegul nostru, a fost arestat. A urmat ședința de partid în care a fost exclus de peste tot. Era penibil să vezi oameni normali de altfel condamnați și-au zis, probabil, că pot ocoli vigilenta canadienilor și au băgat Armata la șlefuit. Este ușor de imaginat ce au făcut soldații. După inspecția canadienilor, operațiunea de șlefuire a fost luată de la început. Toată producția de glaspapir de la Carbochim – Cluj a fost folosită pentru a freca fiecare milimetru pătrat, astfel încât șlefuirea peretilor să fie prevăzută în proiect”.

De la Partid și Guvern răspunde de centrală Ion Dincă, vestitul Teleagă. L-a întâlnit de mai multe ori și nu fără emoții. Dar îi păstrează „o amintire diferită de ceea ce se vorbea prin birouri”. Își amintește cum după o întâlnire a lui Dincă cu o delegație canadiană, și-a luat inima în dinți: „Tovarășe prim-vicepremier – i s-a adresat diplomatul –, eu mă ocup de acest proiect, dar nu am fost la Cernavodă. Aș dori să mă luați și pe mine când vă mai duceți în inspecție”. Ceva imi spunea că făcusem o gafă și mă așteptam la replici dure. Spre surprinderea mea, Dincă imi spune să-l la CC, la prima oră, dimineața următoare, pentru a-l însoți în inspecție la Cernavodă. Mă tot gândeam să fiu atent ce discut cu el pe drum pentru a nu mai repeta imprudenta de la New-York. După această reacție, Dincă mi-a părut altfel”.

Când a ajuns însă la MAE, cale de 10-15 minute, a găsit la secretariat un mesaj deja venit de la Dincă. Demnitarului i se schimbaseră programul și trebuia să rămână în București. Dăduse însă ordin la Cernavodă pen-

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

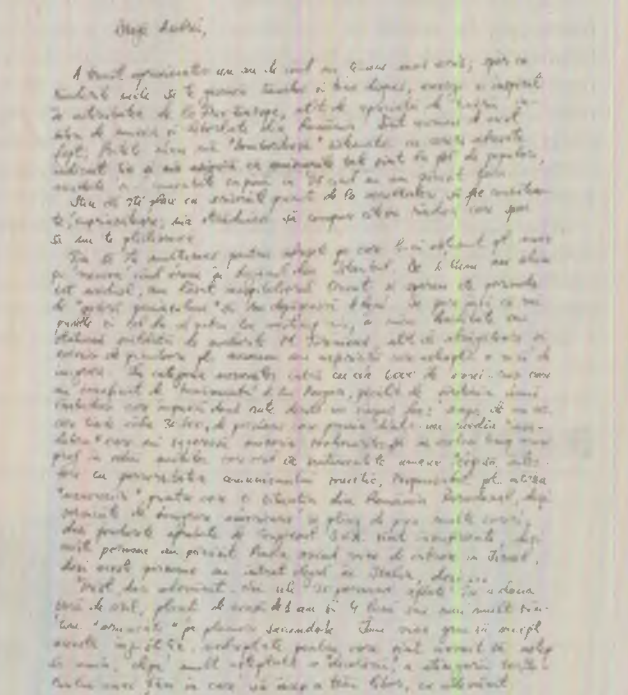
„Hass“, emigrant în Italia

(Urmare din pag. 1)

Trist, dar adevărat. Noi, cele 30 de persoane aflate în a doua țară de azil, plecați de acasă de un an și patru luni sau mai mult, suntem „aruncați” pe planuri secundare. Imi vine greu să accept această injustiție, nedreptate pentru care sunt nevoit să aștept, să amân clipa mult așteptată a „decolării”, a atingerii teritoriului unei țări în care să încep a trăi liber, cu adevărat.

Teoretic, documentele eliberate de organele turcești pe baza Convenției de la 28 iulie 1951 – Geneva, sub forma „Titre de Voyage” și care este considerat egalul sau înlocuitorul pașaportului național, ar trebui să-mi asigure libertatea de mișcare așa cum se poate citi în paginile acestuia (For all foreign countries). În practică, nici o misiune diplomatică nu acceptă să acorde o viză de turist pe paginile afectate acestuia. Aș fi interesat să află cât mai multe informații legate de această Convenție și aș fi încântat dacă m-ați putea ajuta să afla adresa unei organizații care este în măsură să-mi furnizeze cât mai multe detalii legate de această problemă.

În cele șase luni de când sunt aici, aproape de Roma, am avut posibilitatea să-mi fac o imagine clară despre concepția și modul de a trăi, de sensul pe care libertatea și democrația îl conferă vieții. Grație asemănării, înrîndirii dintre limba noastră și cea italiană sunt în măsură să înțeleg perfect toate fenomenele și manifestările în special ale tineretului și deși visez de atât timp să pășesc pe continentul nord-american, regret totuși că nu m-am născut aici, în Italia. Altele erau datele problemei. În altă ordine de idei, constat că majoritatea „macaronarilor” sunt foarte refractari la ceea ce vine din afară. În ceea ce privește muzica consideră că se înregistrează o perioadă de criză, autori și interpreți autohtoni fiind total eclipsați de muzicienii englezi, americani etc. Festivalul de la San Remo va constitui pt. mine o decepție, un fiasco în ceea ce privește prezențele italiene. Devenind, în fine, în ceea ce te-a ruga să

transmiți miercuri câteva piese dedicate fratelui meu Dulcimer și prietenei Miss Stamma. Cred că următoarele piese ar fi în conformitate cu gusturile lor și ale ascultătorilor emisionii tale: Simply Red (It's only love), White Lion (When the Children Cry), Debbie Gibson (Lost in your eyes)/Deacon Blue/Johnny Hates Jazz/Hue & Cry/Will to Power/Voice of the Beehive.

Închei aici, multumindu-ți pentru amabilitate și dorința-ți un an plin de bucurii și satisfacții. Cu prietenie, Hass (pseudonimul meu).
Document din arhiva personală Andrei Voiculescu

